

Vizual savodxonlik va texnologiya: maktabda ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish

Sharipova Gulshoda Bahriddinovna

Navoiy viloyati Navoiy shahar 16-AFCHO'IM

Texnologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada vizual savodxonlik va zamonaviy texnologiyalar yordamida maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Interfaol va raqamli platformalardan foydalanish o'quvchilarga ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va innovatsion qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, vizual savodxonlikni rivojlantirish va texnologik vositalarni integratsiya qilish o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, mustaqil ishlash va hamkorlik ko'nikmalarini mustahkamlaydi hamda ta'lim jarayonini samarali qiladi.

Kalit so'zlar: Vizual savodxonlik, Texnologiya, Ijodiy kompetensiyalar, Interfaol ta'lim, Maktab ta'limi, Innovatsion metodlar, Raqamli platformalar, Hamkorlik

Bugungi ta'lim jarayonida maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini shakllantirish va vizual savodxonlikni rivojlantirish muhim vazifa hisoblanadi. An'anaviy o'qitish usullari ko'pincha nazariy bilimni qabul qilishga qaratilgan bo'lsa, vizual savodxonlikni rivojlantirish va texnologik vositalardan foydalanish o'quvchilarga mustaqil fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va muammolarni yechish imkonini beradi.

Ushbu maqolada vizual savodxonlik va zamonaviy texnologiyalar yordamida maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini shakllantirish metodikasi, samarali pedagogik strategiyalar va amaliy yondashuvlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, maqola vizual savodxonlikni va texnologiyani birlashtirish orqali ta'lim jarayonini interfaol, qiziqarli va samarali qilishdagi pedagogik ahamiyatini ham ko'rsatadi.

Vizual savodxonlik va texnologiyalarning integratsiyasi maktab ta'limida o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarga nafaqat amaliy ishlarni bajarish, balki mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va innovatsion qarorlar qabul qilish imkoniyatini beradi. Vizual savodxonlikni rivojlantirish o'quvchilarning rasmiy va grafik ifodalarni tushunish, rang va kompozitsiya elementlarini tahlil qilish va o'z ijodiy ishlarida qo'llash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Texnologik vositalar orqali o'quvchilar o'z ijodiy ishlarini raqamli shaklda amalga oshiradi, tahlil qiladi va baholaydi. Masalan, grafik dasturlar, interaktiv platformalar va onlayn simulyatsiyalar yordamida o'quvchilar o'z g'oyalarni amaliy tarzda ifodalaydi, vizual konsepsiyalarni yaratadi va ijodiy qarorlarni qabul qiladi. Shu tariqa, texnologiya va vizual savodxonlik birlashuvi o'quvchilarning muammo yechish va innovatsion fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Guruh ishlari va kollaborativ mashg'ulotlar o'quvchilarning hamkorlik, muloqot va guruhda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar bir-birining ishlarini baholaydi, fikr almashadi va yangi g'oyalarni birgalikda yaratadi. Shu bilan birga, interfaol mashg'ulotlar va viktorinalar o'quvchilarning diqqatini jamlash, tezkor fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini oshiradi.

Raqamli portfellar o'quvchilarning mustaqil ishlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar o'z ishlarini raqamli shaklda saqlaydi, natijalarni tahlil qiladi va o'z rivojlanishini kuzatadi. Bu esa ilgari surilgan maqsadlarga erishish va natijalarni baholash imkonini beradi. Shu tariqa, raqamli portfellar o'quvchilarning vizual savodxonligi va ijodiy faolligini sezilarli darajada oshiradi.

O'qituvchining metodik rahbarligi loyiha asosida o'qitishda muhim omil hisoblanadi. O'qituvchi murakkab vazifalarni sodda va tushunarli shaklda tushuntiradi, texnologik vositalardan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar beradi va loyiha jarayonini samarali tashkil etadi. Shu bilan birga, o'quvchilarga ijodiy erkinlik berish va yangi g'oyalarni sinab ko'rishga rag'batlantirish o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va texnologik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Baholash tizimi ham vizual savodxonlik va texnologiya orqali o'qitishda muhim ahamiyatga ega. Baholash nafaqat texnik aniqlikni, balki ijodkorlik, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilishni ham qamrab oladi. Loyiha natijalari va raqamli portfellar orqali o'quvchilarning ijodiy rivojlanishi va texnologik ko'nikmalari baholanadi. Bu esa o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularni yangi g'oyalarni sinab ko'rishga undaydi.

Xulosa qilib aytganda, vizual savodxonlik va texnologiyani integratsiya qilish maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Interfaol mashg'ulotlar, guruh ishlari va raqamli portfellar birgalikda o'quvchilarning vizual savodxonligini, ijodiy fikrlashini va innovatsion yondashuvini sezilarli darajada oshiradi. Bu yondashuv o'quvchilarni nafaqat maktabdagi ta'lim jarayonida, balki kelajakdagi professional va ijodiy faoliyatlarda muvaffaqiyatga erishishga tayyorlaydi.

Vizual savodxonlik va texnologiyaning integratsiyasi maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, interfaol platformalar va raqamli dasturlar yordamida o'quvchilar nafaqat texnologik ko'nikmalarini, balki ijodiy fikrlash, muammo yechish va innovatsion qaror qabul qilish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar mustaqil ishlash, guruhda hamkorlik qilish va o'z g'oyalarini amaliy tarzda ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Guruh ishlari, kollaborativ mashg'ulotlar va raqamli portfellar o'quvchilarning hamkorlik, muloqot va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini mustahkamlaydi. O'qituvchining metodik rahbarligi loyiha va texnologiya asosida o'qitishni samarali tashkil etishda muhim rol o'ynaydi. Baholash tizimi esa ijodkorlik, innovatsion yondashuv va mustaqil qaror qabul qilishni qamrab oladi, bu esa o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularni yangi g'oyalarni sinab ko'rishga rag'batlantiradi.

Shunday qilib, vizual savodxonlik va texnologiyani birlashtirish maktab o'quvchilarining ijodiy kompetensiyalarini sezilarli darajada oshiradi. Bu yondashuv o'quvchilarni nafaqat maktabdagi ta'lim jarayonida, balki kelajakdagi professional va ijodiy faoliyatlarda muvaffaqiyatga erishishga tayyorlaydi. Shu sababli pedagogik amaliyotda interfaol mashg'ulotlar, guruh ishlari va raqamli portfellardan foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. *Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti*. Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka, 2017, №2, pp. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons*. Eastern European Scientific Journal, 2017, №1, pp. 131–134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region*. E3S Web of Conferences, 2024, 587:02016.
4. Shavdirov S. *Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology*. AIP Conference Proceedings, 2025, 3268(1):070035.
5. Shavdirov S. A. *Ўquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari*. Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan), 2017, №6, pp. 15–21.

6. Shovdirov S. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari*. Inter Education & Global Study, 2024, №1, pp. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students*. Science and Innovation, 2023, 2(B10), pp. 192–198.
8. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts*. International Journal on Integrated Education, 2023, 4(3), pp. 60–66.

